

Skellefteås tidningshistoria

Första gången som det gått att hitta att Skellefteå nämns i en tidning är i Post- och Inrikes Tidningar 1751-12-30. Det var en notis om hur ”socknens förnämsta Ståndspersoner och Innevånare tillika med Piteå Stads vid nu pågående marknad närvarande borgerskap” firade kröningen i november av Adolf Fredrik (1710-1771).

1751-12-30 Post- och Inrikes Tidning har då och då bytt namn. När Skellefteå-notisen enligt ovan var införd så hette den Stockholms Post-Tidningar

Post- och Inrikes Tidning var Sveriges officiella tidning. Den startades 1645 av drottning Kristina i samråd med Axel Oxenstierna och den upphörde i praktiken 2007. Den räknas som världens äldsta tidning med regelbunden utgivning.

Nyheter och material samlades in via landets lokala postmästare och ansvarig utgivare var postmästaren i Stockholm. Upplagan har hela tiden varit mycket liten och kom upp till 1000 exemplar först i slutet av 1800-talet.

Nästa som nämnde Skellefteå var Lunds Weckoblad som 1776-07-04 berättar om en resa norrut som på vägen tillbaka i tre veckor stannade till hos hustru och barn i Degerbyn (!) innan han fortsatte till Stockholm. Men det var ett undantag att den typen av tidningar nämnde Skellefteå.

Den tredje tidningen som nämnde Skellefteå var Dagligt Allehanda. I ett nummer från 1778-05-14 publicerar man ett utdrag ur ett brev från en person som besökt Västernorrland och Västerbotten för att studera trädgårdsplanering.

Det fanns få sådana fram till det han kom till Skellefteå Prästgård. Där visade prosten Doktor Högström upp äppel-, päron- körsbärs- och plom-

monträd. Man hade t.o.m. i nio år haft vita mullbärsträd! Författaren trodde att det var jordklotets nordligaste planteringar.

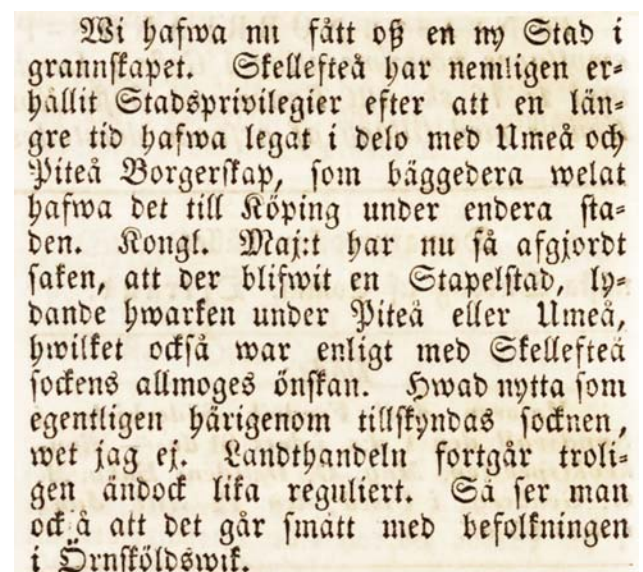

1778-05-14 Dagligt Allehanda från den dagen då man skrev om prosten Högströms trädgård.

Dagligt Allehanda var Sveriges första dagstidning. Den utkom i Stockholm åren 1769–1849, var opolitisk och innehöll i huvudsak in- och utländska nyheter och annonser. Texten bestod ofta av insända bidrag.

Aftonbladet var en av de tidningar som oftast nämnde Skellefteå under det tidiga 1800-talet.

De första lokaltidningarna i Norrland gavs ut i Gävle och Härnösand. Skellefteå nämns i ”Weckoblad För Gefleborgs Län” 1791-01-22 och i Härnösand tryckta ”Norrlands Tidningar” 1835-05-16. Dagstidningen Norrlands-Posten från Gävle utgavs från 1837 och ungefär samtidigt försvann Norrlands Tidningar.

1845-02-18 Norrlands-Posten berättade att Skellefteå blev stad. En väl tidig nyhet eftersom stadsrättigheterna undertecknades på slottet först 1845-09-11

De första tidningarna från närområdet "Wester- och Norrbottens Läns nya Tidning" var den första tidningen tryckt i länet. Den trycktes i Umeå av P. M. F. Lundberg (1815-1901) och startades den 1 maj 1841. Den nämner 1842-01-28 att det finns ett antal kvarliggande brev vid Skellefteå Postkontor.

Fjällörnen

Det första numret av Skellefteå-tidningen Fjällörnen utkom förmodligen lördag 1848-01-08 och därefter varje vecka.

1848-12-30 Fjäll-Örnen.

Tidningen startades av tidigare skomakaren och sedermera boktryckaren P. A. Boman från Arboga men född i Hjoggböle. Han tog där 1846 över Arboga Weckoblad. År 1847 tog han ut ett 6 veckors pass till Skellefteå. Förr var man tvungen att ha ett pass utfärdat för inrikes resor.

Han hade nog inte tänkt att återkomma för natten till den 25 september 1847 avvek hans medarbetare J. E. Jernberg olovligen och utan förvarning

Skellefteå Tidning

Bara en månad efter det att Fjällörnen upphört så kom nästa tidning.

1849-03-16 första numret av Skellefteå Tidning

Tidningens utgivare var kommissionslantmätaren J. A. Sollén och utkom varje fredag med fyra sidor.

Tidningen upphörde med en regelbunden utgivning den 13 november 1841 men återuppstod några gånger innan den till slut lades ned 1847. Då uppstod istället konservativa Umeå-bladet som utkom med ett första nummer 1847-09-25.

Umebladet fanns ända fram till 1951 då den slogs samman med Skelleftebladet och Norrbottens Allehanda och blev Nordsvenska Dagbladet

från Arboga. Han lämnade efter sig ett brev där han skrev att tidningen var olönsam och att han lämnat staden och att han inte visste om Boman skulle återvända.

Det sista var en lögn för Jernberg tog tryckeriutrustningen med sig på båten för att sammanstråla med Boman. Förmodligen var de på flykt undan fordringsägare. Jernberg åkte av någon anledning förbi Skellefteå och hamnade i Piteå men tog sig sedan till Boman och de satte igång med tidningen som trycktes på gården Alhem.

Det gick inte så bra utan efter 53 nummer så utkom det sista 1849-01-12. Då tog Jernberg över och startade 1849-12-19 fredagstidningen Nya Fjällörnen.

Det höll bara i tre nummer och precis som i Arboga upphörde tidningen abrupt. I sista numret 2 februari så erbjöd man t.o.m. årsprenumerationer för 2 riksdaler och 24 skilling banco vilket väl kan anses bedrägligt.

Den trycktes på Widestedts Officin i Skellefteå och kunde hämtas hos handlanden Gebhards gård vid kyrkostaden samt hos dennes handelsbod i nya staden och hos vaccinator Lundberg på Brännan.

Det är nu som de första annonserna börjar smyga sig in i tidningarna. Kallelse till diskussion om underhåll till socknens fattiga, bevakning av rättgångar, uppmaning att betala skulder, auktioner, etc. Till en början ingen varuförsäljning.

Död:

v. Kommissions Landmätaren **Jonas Klockhoff**
 och dess ära maka **Fredrika Lundströms** dotter **Fredrika**,
 födda afled i Wpfska den 18 Jul. April i en ålder af
 41 månader och 12 dagar, ömt förjd och saknad af
 Far, Mor och Broder; wårder på detta sätt släktin-
 gar och wänner tillfännagifwet.

1849-05-04 Den första dödsannonsen som påträffats

Skellefteå Nya Tidning

Skellefteå Nya Tidning hann komma ut med två nummer innan föregångaren upphörde med sin utgivning.

Tidningen utkom varje onsdag. I september 1886 började man testa utgivning två dagar i veckan men det blev regelmässigt måndag och torsdag först 1887. Från 1905 blev det tre gånger i veckan, från 1910 fyra gånger och 1917 till nedläggningen 1919 två gånger i veckan

1860-07-07 Första numret av Skellefteå Nya Tidning. Ordet "Nya" är med så liten stil att den nästan inte syns.

Ansvarig utgivare fram till sin död var boktryckare Per Olof Ellverson (1837-1884). Därefter tog hans son Per Mauritz Ellverson (1861-1929) över.

Politiskt betecknades den som frisinnad 1906, moderat liberal 1908 och moderat 1912.

Tidningen upphörde 1849-05-11 efter bara nio nummer. Den återuppstod med ett nytt nummer 1850-02-01 men upphörde på nytt.

De utgavs permanent en gång i veckan 1850-12-07–1860-07-12 och trycktes då hos C. F. Carlberg i Skellefteå.

Angslupen
LOVISA

afgår tills vidare från Ursviken: alla helgfria dagar kl. 7, 12 fm. och 6 em. från Skellefteå kl. 10 fm. kl. 3 och 8 em. Söndagar från Ursviken kl. 8 f. m. & och 8 e m. från Skellefteå kl. 2 e. m. Tillfälliga förändringar i turerna tillkännages hos J. Kullenberg.

1868-06-17 Tidtabellen för ångbåtsfärder började införas. Till en början bara för färder efter älven men sedan också den havsgående trafiken. Snart fanns det dagliga erbjudande om ångbåtsurer.

Direkte till Amerika!
 Från Göteborg till New-York
 (via Leith & Glasgow)
 medelst "Anchor" liniens endast för Emigrant befordring afsedda ångare
"SCANDINAVIA"

som afgår från Göteborg Tisdagen den 23 Mars och sedermera hvarannan Tisdag i förbindelse med bolagets Transatlantiska flotta.

Detta bolag, som af den Amerikanska pressen erhållit det högsta loford för sina för Emigranter så ädelsinniga anordningar afhentar i Göteborg sina passagerare med egen ångare, hvilken är inredd med särskildt bekvämt anordnade soffa-platser för hvarje passager samt försedd med ytterst praktisk kök-inrättning på ett proviseri väl beklädd och af bästa slag serveras under ledn. resan från Göteborg till landstigning i Amerika. Ångarens öfver är försedd med luftves-ingsapparater, så att friskt luft ständigt cirkulerar mellan soffa-platserna samt med tillräckligt fönster i sidorna, hvarigenom mellandäck är fullkomligt upplyst. Resan tillryggelägges på 13 a 14 dygn.

Svenska tolkar och en sakklig läkare äro af bolaget anställda och medicin erhålles fritt.

OBS "Anchor"-linien är det enda Emigrant-befordringsbolag som afhentar passagerarna i Göteborg med egen detalj afsedda ångare.

För att vara säker om plats bör Rdr 20 för fullvuxen person och 10 Rdr för barn insändas, då depositionskvitto genast återvändes, hvarigenom man är berättigad att inom 3 månader, mot 11 dagars tilläggelse, när som helst återse.

Detta bolag har ej så kallade runners utan endast i sin dispostitionsdel försett med löfvet respectabla och ansedda personer som agenter. Alla vidare upplysningar meddelas af

John Millar,
 Göteborg,
 4. Skeppsbron 4.

1869-04-14 De första emigrationsannonserna börjar dyka upp efter nödåren.

FONOGRAFEN
 eller
Den underbara Talmaskinen,
 förfärdigad i Amerika af Herr Edison.

förevisas i Stadshuset endast Onsdagen, Torsdagen den 21 och 22 Maj från kl 6—9 e.m.

Denna maskin efterbildar hvarje ljud, och då den sinrika uppfinningen redan varit allmänt erkännande, borde det vara af intresse för enhver att höra det lilla instrumentet med förvånansvärd tydlighet tala, sjunga och spela på trumpet.

Entrée 75 öre, för barn och tjenstfolk 25 öre.
 Högaktningsfullt, N. R. BREMER.

OBS. Sista gången om Torsdag.

1878-05-14 Fonografen visas

Skidtävlan. De förut annonserade skidtävlingsgarne komma att försiggå på följande dagar och tider:

a) **Täfling i backåkning** tisdagen den 6 mars kl. 6 f. m., då alla anmälda skola vara samlade vid utställt flagg i täflingsbacken. Om blidvåder inställer sig, uppskjutes täflingen till samma tid torsdagen den 8 mars. 50 anmälda.

b) **Täfling i längdåkning** hålles söndagen den 11 mars och börjar kl. 5,30 f. m. Samlingsplats strax utanför Östra tullen vid der utställt flagg. **Bana:** Vägen till Bomiken och Klåge förbi skolhuset, hwarest förbiåkande skola uppgijwa rummer till kontrollanten. Sedan fortsättes landsvägen till Dalkarlsleden och derifrån genom skogen efter uppgjorda spåret. Mål utanför stadshuset. **Starter** Herr Carl Åberg. 27 anmälda. **Prisutdelning** för båda täflingarna samma dag kl. 1 e. m utanför stadshuset.
Stelleiteå Gymnastikförening.

1894-03-01 Förutsättningarna för Skellefteås första skidtävling. Oskar Isaksson från Ersmark vann de 27 km på 2.05.46

1896-11-19 Det första (?) fotot som publicerades i tidningen. Det var en annons "Mindre grymhet vid slakt" från Westerbottens läns djurskyddsförening som visade användning av slagmask

1921 Skellefteå Nya Tidning på Köpmangatan 6 (Skellefteå museum/Sundborg & Lindberg, färglagd)

Norra Västerbotten

År 1886 flyttade Umebladets upphovsman boktryckare Erik Hallbom (1863-1916) in i fastigheten på Stationsgatan 8 där Stadshotellet nu har sin entré.

Hallberg hade med sitt tryckeri och startade 1886 tillsammans med Erik Lindroth, lärare vid läroverket, en tidning Norra Västerbotten. Inte att förväxla med den tidning med det namnet som startade 1910.

Veckotidningen utkom första gången 1886-12-14. Kantor Per Zimdahl (1836-1925) var redaktör och boktryckare Hallbom var ägare och utgivare.

Skelleftebladet

Tidningen utkom varje onsdag med start 1887. Fr.o.m. 1891 började man tämligen regelbundet komma ut måndagar och torsdagar och sedan tis-

Tidningen upphörde 1887-09-07 då den gick upp i Skelleftebladet när den startades.

Ca 1920 Huset byggdes i slutet av 1850-talet och inrymde först en butik. Efter att Norra Västerbotten lämnat det blev här brandstation och sedan museum innan det såldes till gruvområdet i Bjurliden (Skellefteå museum, färglagd)

dag och fredagar. I februari 1919 blev det tredagars utgivning tisdag, torsdag och lördag. Fr.o.m. oktober 1936 utkom man varje vardag.

Den politiska framtoningen uppgavs 1906 vara konservativ och 1912 moderat. Under andra världskriget så närmade man sig det bruna.

Den ansvarige utgivaren 1930-47 hette Ivar Wilhelm Frick och han var 1931-33 också ordförande i Skellefteå Nationella Ungdomsförening. Föreningen uttryckte beundran för Hitler. Men samtidigt så tog man också officiellt avstånd från fascismen

1939-09-01 Andra världskriget har utbrutit

På den tiden hade man inga ledarsidor men det förekom väl skrivna och anonyma "brev till redaktionen". I ett "Resebrev" från 1939-03-04 skriver man ex "... som den store statsman Hitler är ..." och "Tysklandsbrev till Skelleftebladet" 1939-02-14 har rubriken "Judeproblemet i Tyskland". Båda breven är dock neutralt skrivna.

Upplaga var 1906 3000 exemplar per dag och 1920 var den 5500 exemplar. Från 1847 hade den blivit morgontidning.

1923-02-03 I början av 1923 började man försöka locka barnen.

Barnens spalt skrevs av "Farbror Petter" och kunde innehålla praktiska tips, lekar, kunskapsutläring och annat som förmodades locka barnen

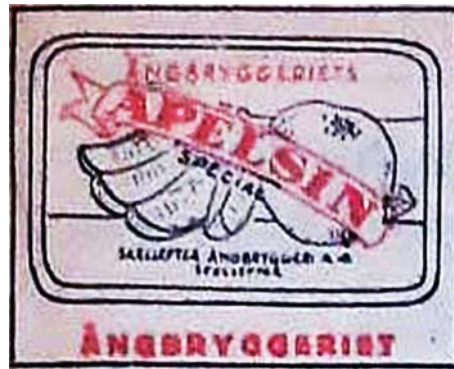
1925-09-01 Ett av de första exemplen på bilder och referat från tävlingar i lagidrotter.

Radioprogrammen.

Stockholm (427m.): Lördagen den 12 sept.: Kl. 7 Veckans öfrätt; Kl. 7:30 Mozarts "Don Juan". Orienterande föreläsning med innehållsredogörelse och musikalisk analys av fil. (fr. Sven Söderman); Kl. 8 Tidssignal (timplag) genom Svensk normaltid; Omkr. kl. 8,5 em. Utvärdering från Operan av "Don Juan", akt 1, 2:a tablån, samt akt 2; Kl. 9:15 em. Dagsnyheter från Tidningarnas Telegrambyrå; Kl. 9:30 em. Väderleksrapport; Kl. 9:40—12 Dansmusik från Rosenbad. — Söndagen den 13 sept.: Kl. 11 fm. högmässa från Storkyrkan. Predikan av pastor primarius dr. Widner. Psalmer: 147: 4—2, 137: 7—8, 45: 8, 501, 22; Kl. 12:30 em. Väderleksrapport; Kl. 5 em. Barnprogram. Medverkande fru Elsa Ebbesen-Thorsblad, fröken Dagny Thorvall samt Marianne (8 år); Kl. 6 em. Klockspelet från stadshuset, därefter aftonsång från St. Petruskyrkan. Predikan av pastor A. Sundfeldt. Psalmer: 317, 584 och 600 ur Metodistkyrkans psalmbok. Solosång och körsång; Kl. 7,15 em. Konsert av Göteborgs symfoniorkester. Dirigent: Tor Munn. (Återutsänd från Göteborg). Komp. av Rangström, Järnefelt och Alfvén; Kl. 8 em. Tidssignal (timplag genom Svensk Normal Tid, därefter militärmusik av Vaxholms grenadierregementets musikkår. Dirigent musikdir. Georg Pegel; Kl. 9,15 em. Dagsnyheter från Tidningarnas Telegrambyrå; Kl. 9,30 em. Väderleksrapport; Kl. 9,40—10 em. Fortsättning på militärmusiken. — Måndagen den 14 sept.: Kl. 12,30 em. Väderleksrapport; Kl. 12,40 em.

1925-09-12 Radioprogrammet visades första gången

1949-07-01 För första gången fanns färg (=röd) på sidan men bara i första sidans huvud.

Skelleftebladet uppgick 1 juni 1951 i det då nystartade Nordsvenska Dagbladet som bildat genom en sammanslagning av moderata Umbladet, Skelleftebladet och Norrbottens Allehanda. Sista numret utkom 1951-05-31.

Familjen Krikelin flyttar till Skellefteå.

Skelleftebladet har i dag nöjet att för läsekretsen presentera familjen Krikelin. Utom familjens överhuvud, bokhållaren Dagobert Krikelin och hans förtjusande hustru Blondie, består familjen av unge herr Putte Krikelin samt den kloka hunden Daisy. Familjen Krikelin åtnjuter en omåttligt stor popularitet runt hela jordklotet och miljoner människor följa i olika tidningar dess öden och äventyr. Serien tecknas av en av Amerikas mest kända skämtserietecknare, Chic Young och Skbl. har lyckats förvärva publiceringsrätten till den roliga serien. Familjen Krikelin kommer härnäst efter att i varje nummer göra sig påmind hos läsekretsen. Börja redan från första dagen och följ med den roliga serien. Ni kommer inom kort att först av allt i tidningen ta reda på vad Blondie, Dagobert, Putte och Daisy haft för sig sedan sist.

1937-12-09 Första serien.

Norra Västerbotten/Norran

Det hade 1886-1887 funnits en veckotidning med det namnet. Den nya tidningen inleddes med tre "Profnummer" där de två första trycktes i Umeå och det tredje i Skellefteå. Den första tidningen utgavs 1911-01-07 med fyra sidor tisdagar och lördagar.

1910-12-17 Profnummer 1

Den frisinnade tidningen hade hård konkurrens av samtida Skellefteå Nya Tidning och Skelleftebladet.

Norran fick draghjälp av sina dagliga rapporter om det mycket uppmärksammade Medlemordet. Hemmansägare Erik Brännström sköts natten till den 29 januari 1911 med ett revolverskott i tinningen efter en blöt lördagskväll. Hustrun Teolinda påstods ha en kärleksaffär med en rallare Frans Persson och både hon och han blev misstänkta. Men de blev frikända i brist på bevis.

Den drivande kraften bakom tidningen var fjärdingsmannen Anton Wikström (1876-1935) som blev ansvarig utgivare. Första redaktören var Ivar Österström. Både Anton och Ivar blev riksdagsmän

1923-07-01 Anton Wikström med fru Mina och fyra barn (Sundborgs- & Lindbergs Skellefteå museum, färglagd)

Anton avled av en hjärtinfarkt i sitt hyresrum i Stockholm och då tog sonen Karl-Henrik Wikström (1913-1999) över som styrelseordförande och Zolo Stärner blev chefredaktör.

Tidningen utkom, från 1919 tre gånger/vecka och från 1936 sex gånger/vecka. År 1947 blev man morgontidning.

Upplagan var 1911 1 500 exemplar och toppade 1994 med 32 700 exemplar. Sedan har det gått bakåt med en upplaga 2018 på 19 100 exemplar varav den digitala utgåvan stod för 2 300 exemplar. D.v.s. ungefär nivån från 1950.

2007-04-02 Skellefteå AIK går upp i högsta divisionen genom att besegra Rögle med 3-2 i kvalet. Ishockeyn har sålt många tidningar.

8 oktober 2008 ändrade tidningen sitt format till tabloid. D.v.s. kvällstidningsformat som är ungefär A3.

I samband med hundraårsjubileet så ändrade man fr.o.m. 2010 till det folkliga namnet Norran.

Tidningen ingår sedan 2019 i Norr Media tillsammans med Norrbottens-Kuriren, Norrländska Socialdemokraten och Piteå-Tidningen och trycks i Luleå.

Nordsvenska Dagbladet

De moderata tidningarna Skelleftebladet, Umebladet och Norrbottens Allehanda gick samman och blev 1 juni 1951 Nordsvenska Dagbladet, som bildat genom en sammanslagning av moderata Umebladet, Skelleftebladet och Norrbottens Allehanda i Piteå.

1956-11-05 Lokalnyheterna på första sidan har fått flytta på sig för Ungern-revolten.

Västerbottens Folkblad

I det första numret 1917-09-14 kallade sig tidningen för socialistisk. Den utkom då två gånger/vecka. Det ändrades 1918 till tre gånger och från oktober 1919 utkom den alla vardagar.

1958-12-11

Tidningen har alltid tryckts i Umeå vilket innebär att den inte finns i släktforskarnas arkiv. Men den lästes av många i Skellefteå. Den politiska signaturen blev 1923 socialdemokratisk.

Upplagan var 1927 6500 ex per dag och den växte stadigt fram till 1980 då den utkom med 25600 ex. Men ekonomin blev sämre och i början av 2000-talet köptes den upp av Stiftelsen VKpress som i praktiken var Västerbottens-Kuriren.

Den 18 april 2012 var sista dagen som tidningen kallade sig Västerbottens Folkblad. Då bytte man till Folkbladet Västerbotten.

Nordsvenskan fördubblade under sju år sin upplaga, men trots det beslöt ägaren Högerpressen att lägga ned Nordsvenska Dagbladet den 31 december 1958.

Utgivningsbeviset övertogs av Högerpartiet i Västerbotten. Från 1959 utkom Nordsvenska Dagbladet, senare förkortat till Nordsvenskan, som månatligt medlemsblad för länsförbundet.

I februari 2016 blev Folkbladet sjudagarstidning då den upphörde som papperstidning och blev eFolkbladet.

Stig Sandström, www.lokalhistoriaskelettea.se